

Warszawa, 13 maja 2005 r.

**WICEPREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
JACEK JEZERSKI**

KBF-41009-1/05
P/04/049

**Pan
Miroslaw Gronicki
Minister Finansów**

Szanowny Panie Ministrze,

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz.U. z 2001 r. Nr 85, poz. 937 ze zm.), zwanej dalej ustawą o NIK, Najwyższa Izba Kontroli - Departament Budżetu i Finansów, skontrolowała Ministerstwo Finansów w zakresie wykonania budżetu państwa w roku 2004 w części 98 - Przychody i rozchody związane z finansowaniem deficytu budżetowego i rozdysponowaniem nadwyżki budżetowej.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 12 maja 2005 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Ministrowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wykonanie budżetu państwa w 2004 r. w części 98 - Przychody i rozchody związane z finansowaniem deficytu budżetowego i rozdysponowaniem nadwyżki budżetowej, pomimo stwierdzonych uchybień dotyczących wdrażania nowego systemu obsługi budżetu państwa. Minister Finansów - zgodnie z obowiązującymi przepisami - wykonał podstawowe zadania dysponenta tej części, tj. realizację przychodów budżetowych w sposób zapewniający utrzymanie w ciągu roku płynności budżetu państwa oraz prowadzenie pełnej i terminowej obsługi zobowiązań Skarbu Państwa, w zakresie wynikającym z realizacji rozchodów budżetowych.

I. Deficyt budżetu państwa

Deficyt budżetu państwa w 2004 r. wyniósł 41.417,1 mln zł i był mniejszy od limitu określonego w ustawie budżetowej o 3.882,2 mln zł. Zrealizowanie niższego deficytu było

wynikiem niższych o 2.153,5 mln zł wydatków budżetowych oraz wyższych o 1.728,6 mln zł dochodów budżetu państwa. Mniejsze od planowanych wydatki wynikały przede wszystkim z niższych od planu o 4.055,9 mln zł kosztów obsługi zadłużenia zagranicznego i długu krajowego¹. Wyższe od planowanych były przede wszystkim dochody niepodatkowe o 1.323 mln zł, w tym m.in. dywidendy i wpłaty z zysku, cła oraz dochody jednostek budżetowych.

Deficyt w 2004 r., w porównaniu do roku 2003, był wyższy o 4.374,1 mln zł, tj. o 11,8%. Na różnicę tę wpłynął głównie wyższy przyrost wydatków niż dochodów. Zrealizowane wydatki były wyższe o 8.544,6 mln zł (tj. o 4,5%), przy dochodach wyższych o 4.170,6 mln zł (tj. o 2,7%). Zwiększając na wydatki roku 2004 oddziaływał znaczny przyrost kwoty wydatków niewygasających. W 2004 r. kwota tych wydatków wyniosła 4.678,8 mln zł i była wyższa od wydatków niewygasających roku 2003 o 3.649,2 mln zł.

Istotne znaczenie dla wielkości deficytu budżetowego w 2004 r. miała zmiana sposobu finansowania reformy systemu ubezpieczeń społecznych. W 2003 r. środki na reformę systemu ubezpieczeń społecznych w wysokości 9.868 mln zł były przekazane do FUS w formie dotacji budżetu państwa (czyli były wydatkiem powiększającym deficyt), natomiast w 2004 r. środki na reformę systemu w wysokości 10.613 mln zł zostały przekazane z rozchodów budżetu państwa w części 98, dzięki czemu nie powiększały kwoty deficytu budżetowego. W warunkach porównywalnych, przy założeniu zaliczenia do wydatków budżetu państwa kwot przekazanych FUS w 2004 r. z rozchodów budżetowych, deficyt roku 2004 wyniósłby 52.030 mln zł i byłby wyższy od deficytu roku poprzedniego o 14.987 mln zł, tj. o 25,6%. Zastosowany w 2004 r. sposób finansowania reformy systemu ubezpieczeń społecznych z rozchodów budżetu państwa znajdował podstawę w załączniku nr 3 do ustawy budżetowej na rok 2004 oraz w przepisie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1997 r. o wykorzystaniu wpływów z prywatyzacji części mienia Skarbu Państwa na cele związane z reformą systemu ubezpieczeń społecznych².

II. Zarządzanie płynnością budżetu państwa

Zarządzanie płynnością budżetu państwa w 2004 r. przebiegało bez zakłóceń, pomimo nierównomiernego rozkładu w ciągu roku potrzeb pożyczkowych, w tym tempa narastania

¹ Zgodnie z treścią art. 48 ustawy budżetowej na 2004 r., oszczędności powstałe na wydatkach planowanych na obsługę zadłużenia krajowego i zagranicznego, zostały przeznaczone na wzmocnienie motywacyjnej funkcji systemu uposażeń funkcjonariuszy (50 mln zł), uzupełnienie dotacji dla FUS w celu zapewnienia płynności wypłat świadczeń gwarantowanych przez państwo (2,1 mld zł). Ponadto, zgodnie z treścią art. 100 ust. 1 ustawy o finansach publicznych, w związku z oszczędnościami w kwocie 1,5 mld zł, zostały utworzone rezerwy z przeznaczeniem na spłatę wymagalnych zobowiązań Skarbu Państwa.

² Dz.U. Nr 106, poz. 673 ze zm. Przepis art. 2 ust. 1 stanowi, że „wpływy z prywatyzacji niektórych przedsiębiorstw państwowych i jednoosobowych spółek Skarbu Państwa oraz zbycia akcji lub udziałów spółek należących do Skarbu Państwa przeznacza się na finansowanie reformy systemu ubezpieczeń społecznych”.

deficytu. Najwyższy miesięczny przyrost deficytu wystąpił w grudniu i wyniósł 7,6 mld zł, podczas gdy w kwietniu nadwyżka dochodów nad wydatkami wynosiła 1,0 mld zł. Poziom rezerwy płynnych aktywów, w tym środków przechodzących z poprzedniego roku, zapewniał bezpieczne finansowanie bieżących płatności.

1. W ciągu roku Minister Finansów, korzystając z uprawnienia wynikającego z art. 108 ust. 1 i 2 ustawy o finansach publicznych, dokonywał oprocentowanych lokat w NBP i BGK z nadwyżek środków budżetu państwa. Średni dzienny stan lokat w NBP wyniósł 12,1 mld zł, a w BGK 0,6 mld zł. Oznaczało to przyrost średniego dziennego stanu lokat w porównaniu do roku 2003 o 6,6 mld zł, tj. o 108 %. Odpowiednio wysoki poziom środków budżetowych został osiągnięty na początku roku dzięki finansowaniu zagranicznemu oraz środkom przechodzącym z 2003 r. Sytuacja ta wynikała m.in. ze znaczącego spadku popytu krajowego na skarbowe papiery wartościowe w IV kwartale 2003 r. Ponadto polityka pozyskiwania środków w 2004 r. była również efektem dążenia do zapewnienia rezerwy środków w okresie niskiej płynności rynku krajowego, szczególnie w I półroczu 2004 r., planowania wysokich potrzeb pożyczkowych na II półrocze 2004 r.³ oraz niepewności co do wpływów z prywatyzacji PKO BP S.A. (około 7 mld zł).

Przyjmując do wiadomości powyższe argumenty, NIK zwraca uwagę na niekorzystne relacje pomiędzy kosztem pozyskania środków, a uzyskanym oprocentowaniem z lokat. Średnie oprocentowanie środków ulokowanych w NBP wyniosło 5,4%, a ulokowanych w BGK 6,0%, podczas gdy średnia rentowność bonów sprzedawanych w 2004 r. wyniosła 6,38%. Koszt utrzymywania lokat, obliczony jako nadwyżka wydatków na pozyskanie płynnych środków nad dochodami uzyskanymi z lokat, wyniósł około 123 mln zł. Sytuacja ta wskazuje na konieczność dalszego doskonalenia systemu zarządzania płynnością budżetu państwa w celu ograniczenia kwoty środków pożyczanych przez Skarb Państwa, a następnie lokowanych w bankach w celu ograniczenia ryzyka utraty płynności przez budżet państwa.

2. Innym istotnym instrumentem zarządzania płynnością złotową budżetu państwa w 2004 r. były przetargi zamiany obligacji, które pozwoliły na zrealizowanie w formie bezgotówkowej płatności z tytułu wykupu i obsługi obligacji zapadających w najbliższych miesiącach. NIK pozytywnie ocenia realizację tych przetargów, gdyż wpłynęły one na ograniczenie ryzyka refinansowania, a jednocześnie przyczyniły się do wydłużenia średniej zapadalności krajowych skarbowych papierów wartościowych (spw) o około 0,22 roku dla obligacji i około 0,18 roku dla całego portfela spw.

³ M.in. na finansowanie deficytu budżetowego, transferów do OFE, wykupy obligacji.

Wykupy obligacji przeprowadzone w 2004 r. w ramach przetargów zamiany, dotyczyły obligacji obciążonych dyskontem w wysokości 1,86 mld zł, zaliczonym do wydatków roku 2004. Na miejsce wykupionych obligacji sprzedano inne, od których dyskonto wyniesie 1,3 mld zł. Oznacza to, że do czasu wykupu, obligacje te będą generowały koszty rozłożone bardziej równomiernie, wynikające głównie z oprocentowania. Udział dyskonta odłożonego do wykupu w przyszłości będzie niższy niż dotychczas.

3. NIK pozytywnie ocenia stosowane w 2004 r. metody zarządzania środkami pozyskiwanymi w walutach obcych. Służyły temu dwa odrębne rachunki dla zarządzania wpływami walutowymi. Na rachunku walutowym w NBP gromadzone są środki uzyskane z prywatyzacji, kredytów i emisji za granicę skarbowych papierów wartościowych, przeznaczone na cele zarządzania i obsługi zadłużenia Skarbu Państwa.

Prowadzony w BGK specjalny rachunek bankowy służy zakupowi lub sprzedaży walut obcych przez ten bank, na zlecenie MF. Zakup walut obcych przeznaczony jest na obsługę zagranicznych zobowiązań Skarbu Państwa, a sprzedaż walut na rynku krajowym służy finansowaniu deficytu budżetu państwa. Otwarcie w banku rachunku specjalnego MF, obok prowadzonego rachunku walutowego w NBP, pozwala Ministerstwu Finansów na skup i sprzedaż walut obcych na rynku walutowym, a więc poza limitami ustalonymi przez NBP i bez wpływu na podaż pieniądza. Na obu rachunkach walutowych zawiązywane są oprocentowane lokaty wolnych środków, z których dochody budżetu państwa w 2004 r. wyniosły 31,8 mln zł.

III. Finansowanie krajowe potrzeb pożyczkowych budżetu państwa w 2004 r.

1. Krajowe potrzeby pożyczkowe budżetu państwa na 2004 r. zostały określone w załączniku nr 3 do ustawy budżetowej w kwocie 202,1 mld zł, z czego na finansowanie deficytu ze środków krajowych oraz ujemnych sald w pozycjach prefinansowanie i prywatyzacja planowano kwotę 53,5 mld zł, a na pozostałe potrzeby 148,6 mld zł.

Faktyczne potrzeby pożyczkowe wyniosły 142,9 mld zł, tj. o 59,2 mld zł mniej niż planowano. Odchylenia od wartości planowanych powstały głównie na skutek niższej od planu realizacji tzw. „pozostałych rozchodów”, planowanych w kwocie 45 mld zł oraz mniejszego o 12,6 mld zł finansowania ze środków krajowych deficytu i ujemnych sald rozdysponowania przychodów z prywatyzacji i prefinansowania.

Tak zwane „pozostałe rozchody” mają charakter fakultatywny, ze względu na brak pewności co do ich realizacji. Ministerstwo Finansów w 2004 roku wykorzystało tylko częściowo plan „pozostałych rozchodów”. Z operacji nieplanowanych - na które przewidziano w budżecie państwa po stronie rozchodów kwotę 45 mld zł - wykonano rozchody na kwotę 6,6 mld zł, przy czym zostały one ujęte już we właściwych sobie pozycjach, a nie w pozycji „pozostałe

rozchody”. Powyższe środki wykorzystano na wykupy w ramach przetargów zamiany obligacji zapadających poza 2004 r. (5,8 mld zł) oraz na ponadplanowy wykup obligacji oszczędnościowych (762 mln zł).

Mniejsze niż planowano krajowe potrzeby pożyczkowe wystąpiły również w rezultacie odmiennego ukształtowania się wysokości deficytu i ujemnych sald prywatyzacji i prefinansowania. Planowano pozyskać na te cele kwotę 53,5 mld zł, natomiast wykonanie wyniosło 40,9 mld zł, tj. mniej o 12,6 mld zł. Na zmniejszenie potrzeb w tym zakresie wpłynął głównie niższy o 3,9 mld zł deficyt, niższe o 1,3 mld zł ujemne saldo wpływów i rozchodów z prywatyzacji oraz niższe o 3,6 mld zł ujemne saldo środków na prefinansowanie. Wyższe natomiast o 865 mln było saldo finansowania zagranicznego.

Potrzeby pożyczkowe budżetu państwa w 2004 r. kształtowały się także pod wpływem utrzymywania w ciągu roku kwot nadwyżek środków na lokatach, a w końcu roku wynikały również z konieczności zagwarantowania płynności budżetu państwa na początku następnego roku. Kwota środków przechodzących na 2005 r. wyniosła 6,4 mld zł, wobec planowanej w ustawie budżetowej kwoty 5,4 mld zł. Kwota złotowa została przekazana na centralny rachunek budżetu państwa na 2005 r., z przeznaczeniem na finansowanie potrzeb w początkowym okresie roku następnego, a więc wówczas gdy dochody i przychody budżetu państwa nie zabezpieczają w pełni sfinansowania niezbędnych wydatków i rozchodów. W szczególności wypłaty te dotyczą części wydatków płatnych z góry, obejmujących wynagrodzenia, wypłaty emerytur i rent o terminie płatności 1 stycznia - w wysokości 6,2 mld zł.

2. Krajowe finansowanie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa na 2004 r. zostało określone w załączniku nr 3 do ustawy budżetowej na kwotę 202,1 mld zł. Finansowanie to miało pochodzić ze sprzedaży skarbowych papierów wartościowych (72,5% przychodów), środków przechodzących z poprzedniego roku (5,1%), fakultatywnie z tytułu tzw. pozostałych przychodów (22,3%) oraz ze spłat pożyczek krajowych (0,1%).

Wykonanie finansowania krajowego było niższe o 59,2 mld zł. Największe odchylenia od wartości planowanych powstały na skutek niepełnego wykonania pozycji „pozostałe przychody”, planowanej w kwocie 45 mld zł. Zmniejszenie kwoty krajowego finansowania potrzeb pożyczkowych w 2004 r. było możliwe również dzięki przekazaniu na rachunek budżetu państwa (jako ujemne rozchody) kwoty zaliczek przekazanych z Unii Europejskiej na fundusze strukturalne.

Głównym źródłem finansowania potrzeb pożyczkowych w 2004 r. było dodatnie saldo sprzedaży i wykupu spw. Wyniosło ono 36,9 mld zł i było niższe od planowanego o 11,8 mld zł.

Saldo to wyniosło 38,5 mld zł dla obligacji, natomiast rozchody na wykup bonów skarbowych okazały się wyższe od wpływów z ich sprzedaży, powodując w efekcie oddłużenie o 1,6 mld zł.

Struktura dokonanych w 2004 r. emisji spw była odmienna od planowanej, co było spowodowane koniecznością dostosowywania emisji poszczególnych rodzajów papierów wartościowych do zmiennych warunków rynkowych. W IV kwartale 2003 r. i I kwartale 2004 r. nastąpiła zmiana otoczenia zewnętrznego zarządzania długiem, spowodowana głównie niepokojem inwestorów o stan finansów publicznych. Prowadziło to do wzrostu rentowności spw, proporcjonalnie większego dla dłuższych terminów zapadalności i załamania się popytu na obligacje długo - i średnioterminowe o oprocentowaniu stałym. W tej sytuacji Ministerstwo Finansów, nie chcąc finansować potrzeb pożyczkowych poprzez emisję bonów skarbowych, dokonało emisji nowych rodzajów obligacji, tj. obligacji indeksowanej inflacją, obligacji o oprocentowaniu zmiennym oraz obligacji w systemie private placement. NIK pozytywnie ocenia działania Ministerstwa Finansów mające na celu dostosowanie emisji skarbowych papierów wartościowych do warunków panujących na rynku, przy jednoczesnym dążeniu do realizacji zawartych w Strategii celów, w tym obniżenia kosztów obsługi spw.

IV. Finansowanie zagraniczne potrzeb pożyczkowych budżetu państwa

W ustawie budżetowej na rok 2004 saldo finansowania zagranicznego w części 98 budżetu państwa zostało ustalone w wysokości 2.259,3 mln zł. Faktycznie wyniosło ono 3.124,7 mln zł, co stanowiło 138,3% salda pierwotnie planowanego w ustawie budżetowej.

1. W zrealizowanych w 2004 r. przychodach zagranicznych w kwocie 24,3 mld zł (22,4% planu) główny udział miały:
 - wpływy z emisji obligacji skarbowych na międzynarodowym rynku finansowym, uzyskane w kwocie 14,1 mld zł, co stanowiło 57,9 % ogółu uzyskanych przychodów zagranicznych. W stosunku do planu przyjętego w ustawie budżetowej przychody te zrealizowano w 138,7%. Część wpływów z emisji obligacji skarbowych na międzynarodowym rynku finansowym w kwocie 3,6 mld zł została przeznaczona na przedterminową spłatę wyżej oprocentowanych zobowiązań zagranicznych, tj. kredytów zagranicznych i części pożyczek tzw. „poolowych” z Banku Światowego. NIK pozytywnie ocenia przeprowadzenie tych transakcji;
 - zwrot nie związanych z prywatyzacją środków z rachunku walutowego w kwocie 7,7 mld zł, co stanowiło 31,7% ogółu uzyskanych przychodów zagranicznych;
 - przychody z tytułu zaciągniętych przez Skarb Państwa kredytów zagranicznych w międzynarodowych instytucjach finansowych, uzyskano w 2004 r. w kwocie 2,3 mld zł, co stanowiło 9,7% ogółu przychodów zagranicznych. W stosunku do planu przyjętego

w ustawie budżetowej, przychody te zrealizowano w 44,9%. Przyczyną niższych od założeń przychodów w tej pozycji, było przede wszystkim niezaciągnięcie planowanego kredytu z Europejskiego Banku Inwestycyjnego w kwocie 2,1 mld zł, przeznaczonego na prefinansowanie środków unijnych dotyczących refinansowania wydatków budżetowych stanowiących wkład do projektów realizowanych w ramach Funduszy Strukturalnych oraz niewykorzystanie środków z Banku Światowego i Banku Rozwoju Rady Europy na restrukturyzację sektora węglowego (odpowiednio 0,75 mld zł i 0,1 mld zł).

Zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy budżetowej na rok 2004, przyrost zadłużenia z tytułu zaciągniętych kredytów i uzyskanych pożyczek zagranicznych oraz z tytułu emisji skarbowych papierów wartościowych na rynki zagraniczne, pomniejszony o terminowe i przedterminowe spłaty kapitału zadłużenia zagranicznego, w 2004 r. nie mógł przekroczyć kwoty 15 mld zł. Na koniec 2004 r. przyrost zadłużenia z ww. tytułów wyniósł 3.477,1 mln zł.

2. W zakresie objętym kontrolą, Ministerstwo Finansów prowadziło pełną i terminową obsługę zadłużenia zagranicznego. Rozchody zagraniczne budżetu państwa w 2004 r. planowane w kwocie 106,4 mld zł zostały zrealizowane w wysokości 21,2 mld zł, co stanowiło 19,9% planu. Mniejsze od planowanych były przede wszystkim rozchody związane z przekazaniem środków na zasilenie rachunku walutowego Ministerstwa Finansów - o 44,7 mld zł oraz rozchody na przedterminową spłatę zobowiązań zagranicznych - o 29,5 mld zł. Realizacja niższych od planu rozchodów w tych pozycjach nie powodowała negatywnych skutków dla budżetu państwa, bowiem rozchody te mają charakter fakultatywny, zależny od możliwości i opłacalności przeprowadzenia operacji związanych np. z przedterminową spłatą zadłużenia.

Spłaty zaciągniętych kredytów i wykup obligacji, zrealizowane w kwocie 9,9 mld zł, stanowiły 46,6% ogółu rozchodów zagranicznych. Planowane w ustawie budżetowej rozchody z tego tytułu zostały zrealizowane w 51,6%. Stopień realizacji tych rozchodów na poziomie niższym od planu o 9,3 mld zł, związany był przede wszystkim z niewykorzystaniem w 2004 r. planowanego kredytu rewolwingowego w kwocie 8,5 mld zł.

V. Działania podjęte w Ministerstwie Finansów w celu wprowadzenia jednolitego rachunku budżetowego

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę na przedłużający się proces wdrażania systemu bankowej obsługi budżetu państwa, co skutkuje negatywnymi konsekwencjami, takimi jak:

- brak wdrożonych rozwiązań rachunkowo-księgowych, w tym szczególnych zasad rachunkowości dla budżetu państwa oraz planu kont dla części 98 budżetu państwa;

- utrzymywaniem się w 2004 r. wysokich stanów środków u dysponentów, w wysokości średnio 1,3 mld zł oraz ponoszeniem dodatkowych kosztów utrzymywania wolnych środków na rachunku bieżącym budżetu państwa (w 2004 r. koszty te wyniosły 82 mln zł);
- ograniczenie możliwości obniżenia wysokich stanów lokat środków budżetu państwa na rachunkach Ministerstwa Finansów w NBP i BGK.

Prace zmierzające do wprowadzenia jednolitego rachunku budżetowego zostały w Ministerstwie Finansów podjęte jeszcze w 1999 r. Ustawa o finansach publicznych w art. 190 ust. 1 określiła termin wprowadzenia rachunków budżetowych dla obsługi budżetu państwa na 1 stycznia 2005 r. Formalnie termin ten został dotrzymany poprzez wydanie przez Ministra Finansów w dniu 28 grudnia 2004 r. dwóch rozporządzeń, tj. w sprawie szczegółowych zasad obsługi centralnego rachunku bieżącego budżetu państwa (...) oraz w sprawie szczegółowego sposobu wykonywania budżetu państwa. Faktyczne wdrożenie nowego systemu bankowej obsługi budżetu państwa będzie wymagało zmiany tych rozporządzeń.

Od 1 stycznia 2005 r. w skład centralnego rachunku budżetu państwa wchodzi rachunki budżetu państwa, rachunki państwowych jednostek budżetowych (odrębne dla dochodów i wydatków), rachunki dla środków na prefinansowanie i rachunki bieżące urzędów skarbowych oraz izb celnych dla gromadzenia dochodów budżetowych. Zwiększona została częstotliwość przekazywania dochodów pobranych przez urzędy skarbowe, izby celne i państwowe jednostki budżetowe, co powoduje występowanie mniejszych sald na rachunkach dla gromadzenia dochodów budżetowych. Ponadto skrócono drogę przepływu dochodów państwowych jednostek budżetowych, które według nowych regulacji przekazują je bezpośrednio na odpowiedni rachunek budżetu państwa, z pominięciem rachunku właściwego urzędu skarbowego. Oceniając pozytywnie powyższe rozwiązania należy stwierdzić, iż są one niewystarczające.

Nadal nie uległy zmianie zasady przekazywania środków na wydatki i zasady dokonywania wydatków budżetowych. Przepływy pomiędzy rachunkami budżetu państwa, dotyczące wydatków budżetowych, przebiegają według zasad obowiązujących przed 1 stycznia 2005 r. Nie wprowadzono m.in. automatycznego przeksięgowania środków znajdujących się na rachunkach państwowych jednostek budżetowych na centralny rachunek bieżący budżetu państwa na koniec dnia roboczego. Centralny rachunek nadal nie zapewnia pełnego wykorzystania możliwości lokowania wolnych środków budżetu państwa. Przyczyną tego jest przede wszystkim brak odpowiedniego narzędzia informatycznego, umożliwiającego precyzyjne oszacowanie wpływów oraz wielkości środków pozostających na rachunkach budżetowych wchodzących w skład centralnego rachunku budżetu państwa.

Z dniem 1 stycznia 2005 r., pomimo wcześniejszych założeń zawartych w Definicji Projektu „Informatyczny system obsługi budżetu państwa” z maja 2003 r., nie został wdrożony informatyczny system obsługi budżetu państwa, mający zasadnicze znaczenie dla usprawnienia działań m.in. w zakresie zarządzania płynnością budżetu państwa. Niedotrzymanie tego terminu wynikało z:

- przedłużania się, a następnie unieważnienia postępowania przetargowego⁴ prowadzonego w trybie przetargu dwustopniowego w latach 2001-2003 oraz z konieczności przeprowadzenia powtórnego postępowania w I kwartale 2004 r. Uniemożliwiło to dotrzymanie terminu realizacji przedsięwzięcia, bowiem stopniowemu skróceniu z około 18 do 9 miesięcy uległ okres realizacji prac związanych z wdrożeniem systemu;
- błędnego oszacowania przez Ministerstwo Finansów zapotrzebowania na powierzchnię serwerowni. Na etapie oceny ofert w trakcie powtórnego postępowania przetargowego (w styczniu 2004 r.), analiza zapotrzebowania na powierzchnię serwerowni nie wskazywała na ewentualne przyszłe kłopoty z pomieszczeniem sprzętu w serwerowniach Ministerstwa Finansów. Dopiero w drugiej połowie lipca 2004 r. stwierdzono, że w serwerowniach Ministerstwa brak jest miejsca na umieszczenie sprzętu komputerowego, na którym docelowo ma funkcjonować system. Spowodowało to konieczność rozpoczęcia prac nad rozszerzeniem zamówienia o usługę wynajęcia powierzchni serwerowni wraz z obsługą administratorską. Planowane jest wynajęcie powierzchni serwerowni na okres 3 lat, a szacowany, nieplanowany wcześniej, koszt tej usługi wyniesie 1-1,5 mln zł rocznie. Do chwili zakończenia kontroli, w wyniku przedłużających się uzgodnień pomiędzy komórkami organizacyjnymi Ministerstwa Finansów, nie zakończono prac nad opracowaniem wymagań dotyczących rozszerzenia zamówienia o usługę wynajęcia serwerowni i obsługi administratorskiej, a tym samym nie ogłoszono postępowania o udzielenie zamówienia publicznego.

VI. Strategia zarządzania długiem sektora finansów publicznych w latach 2004-2006

Cele przyjęte w strategii zarządzania długiem publicznym na lata 2004-2006⁵ nie uległy zmianie w stosunku do określonych w strategii na lata 2003-2005. Zakładały one utrzymanie wielkości długu publicznego na bezpiecznym poziomie oraz minimalizację kosztów obsługi

⁴ W trakcie postępowania Komisja Przetargowa podjęła kolejno trzy decyzje o unieważnieniu postępowania, które zostały unieważnione wyrokami Zespołów Arbitrów. Jeden z oferentów poinformowany o przywróceniu do udziału w postępowaniu po zapadnięciu ostatniego z wyroków, nie był w stanie wywiązać się z dalszych obowiązków wynikających z udziału w postępowaniu, co skutkowało koniecznością ostatecznego unieważnienia postępowania z powodu braku dwóch ważnych ofert.

⁵ Dokument pn. „Strategia zarządzania długiem sektora finansów publicznych w latach 2004-06” został przyjęty przez Radę Ministrów w dn. 27 września 2003 r. i przekazany do Sejmu w dniu 30 września 2003 r.

długu w długim horyzoncie czasu przy przyjętych ograniczeniach odnośnie poziomu ryzyka refinansowania, ryzyka kursowego, ryzyka stopy procentowej, ryzyka płynności budżetu państwa, pozostałych rodzajów ryzyka, w szczególności kredytowego i operacyjnego oraz rozkładu kosztów obsługi długu w czasie.

NIK pozytywnie ocenia efekty podejmowanych przez Ministerstwo Finansów w 2004 r. działań w zakresie realizacji celów przyjętych w strategii zarządzania długiem Skarbu Państwa. Na koniec roku 2004 dług Skarbu Państwa wyniósł 402,9 mld zł i w stosunku do roku poprzedniego wzrósł o 23,9 mld zł. Oznaczało to zahamowanie tempa przyrostu długu z 15,5% w 2002 r., 15,6% w 2003 r. do 6,3% w 2004 r. Zadecydował o tym spadek zadłużenia zagranicznego. Tempo przyrostu długu krajowego utrzymało się na poziomie zbliżonym do lat poprzednich.

Wzrost wielkości długu Skarbu Państwa był przede wszystkim skutkiem finansowania deficytu budżetowego. Rzeczywiste potrzeby pożyczkowe netto budżetu państwa były jednak niższe od zaplanowanych w ustawie budżetowej, a ich finansowanie przebiegało w warunkach znacznego umocnienia złotego oraz wysokiego wzrostu PKB, w efekcie czego relacja długu Skarbu Państwa do PKB obniżyła się z 46,5% do 45,6%.

Zgodnie z przyjętymi w strategii założeniami, nastąpił wzrost wyrażonej w latach średniej zapadalności krajowego długu rynkowego z 2,66 na koniec 2003 r. do 3,07⁶ na koniec 2004 r. Udział bonów skarbowych w długu krajowym Skarbu Państwa zmniejszył się z 19,1% na koniec 2003 r. do 16,1% na koniec 2004 r. Zmiany te korzystnie wpływają na ograniczanie ryzyka refinansowania w walucie krajowej. Na koniec 2004 r. wzrosła również średnia duracja⁷ krajowego długu rynkowego z 2,12 do 2,44 roku.

NIK pozytywnie ocenia wprowadzenie w roku 2004 nowych instrumentów, tj. obligacji trzy- i siedmioletnich o oprocentowaniu zmiennym, obligacji indeksowanej wskaźnikiem inflacji oraz obligacji o niestandardowych kuponach zabezpieczonych transakcjami na instrumentach pochodnych, wyemitowanych w systemie private placement⁸. W warunkach odnotowanego w IV kwartale 2003 r. i na początku 2004 r. wzrostu rentowności instrumentów stałoprocentowych, celowe było ograniczenie podaży w tym segmencie rynku i zastosowanie alternatywnych źródeł finansowania. Emisja obligacji o oprocentowaniu zmiennym, powodująca wprawdzie przejściowe zwiększenie ryzyka stopy procentowej, sprzyjała realizacji

⁶ Bez obligacji inflacyjnej; z uwzględnieniem tej obligacji średnia zapadalność długu rynkowego wyniosła 3,15 roku.

⁷ Miara wrażliwości kosztów obsługi długu na zmiany stóp procentowych.

⁸ Emisja private placement jest dokonywana poza systemem przetargowym i jest adresowana, w drodze umowy, tylko do jednego odbiorcy (w tym przypadku był to Bank Handlowy w Warszawie S.A.).

drugiego z celów strategii, tj. minimalizacji kosztów obsługi długu. Emisja obligacji w systemie private placement, pozwoliła na pozyskanie środków po kosztach niższych od 10-letnich obligacji stałoprocentowych, przy identycznych parametrach uwzględnianych przy ocenie ryzyka refinansowania i ryzyka stopy procentowej.

Wprowadzenie obligacji o nominale indeksowanym wskaźnikiem inflacji - mimo wzrostu zadłużenia ze względu na indeksację, a także większej, w stosunku do obligacji stałoprocentowych, zmienności kosztów obsługi - przyczyni się do minimalizacji kosztów obsługi długu, z uwagi na wyeliminowanie kosztów premii za ryzyko wzrostu inflacji, oraz ograniczenie ryzyka refinansowania ze względu na 12-letni termin zapadalności.

VII. Państwowy dług publiczny

Państwowy dług publiczny, powiększony o kwotę przewidywanych wypłat z tytułu poręczeń i gwarancji, na koniec 2004 r. wyniósł 444.144,9 mln zł⁹ i w relacji do PKB stanowił 50,3%. Oznacza to odwrócenie, utrzymującej się w ostatnich latach, tendencji wzrostowej tej relacji, która na koniec 2003 r. wynosiła 51,5%. Tym niemniej, w 2004 roku relacja państwowego długu publicznego powiększonego o przewidywane wypłaty z tytułu poręczeń i gwarancji, pozostawała nadal na poziomie przekraczającym 50%, tj. pierwszy z progów ostrożnościowych określonych w art. 45 ust. 1 ustawy o finansach publicznych. Ograniczenie tempa wzrostu długu publicznego było głównie rezultatem aprecjacji złotego. Z tego tytułu stan zadłużenia zagranicznego Skarbu Państwa wyrażony w złotych, na dzień 31 grudnia 2004 r. był niższy o 20.053,4 mln zł.

Zasadniczy udział w kwocie państwowego długu publicznego miało zadłużenie Skarbu Państwa, które na dzień 31 grudnia 2004 r. wyniosło 402.233,0 mln zł po konsolidacji oraz 402.860,3 mln zł przed konsolidacją.

1. Krajowe zadłużenie Skarbu Państwa według stanu na 31 grudnia 2004 r. wyniosło 291.658,3 mln zł i stanowiło 72,4% łącznej kwoty długu Skarbu Państwa. Wzrost zadłużenia krajowego, w stosunku do stanu z końca 2003 r., wyniósł 40.492,4 mln zł, tj. 16,1%. Przyrost tego długu wynikał przede wszystkim z finansowania potrzeb pożyczkowych budżetu państwa, w tym deficytu budżetowego. Z pozostałych czynników największy wpływ miał wzrost zadłużenia Funduszu Pracy z tytułu zaciągniętych kredytów bankowych (wzrost o 1.200 mln zł) oraz konwersja zobowiązań ZUS wobec OFE z tytułu nieprzekazanych składek (wzrost długu o 790,7 mln zł).

⁹ Według stanu na koniec 2003 r. państwowy dług publiczny powiększony o przewidywane wypłaty z tytułu poręczeń i gwarancji wynosił 420 mld zł.

W 2004 r., podobnie jak w latach poprzednich, nastąpił dalszy spadek zobowiązań wymagalnych dysponentów środków budżetowych. Zobowiązania wymagalne, ujmowane w długu Skarbu Państwa, wykazywane na podstawie sprawozdań o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych (Rb-Z), na koniec 2004 roku wynosiły 98,7 mln zł i w porównaniu z rokiem 2003 były niższe o 213,1 mln zł. Zmieniła się przy tym struktura tych zobowiązań. Na koniec 2004 r. najwyższą kwotę zobowiązań wymagalnych wykazały państwowe fundusze celowe nie posiadające osobowości prawnej - 68,2 mln zł. Zobowiązania wymagalne jednostek budżetowych wyniosły 19,8 mln zł i w tej kategorii podmiotów miał miejsce największy spadek kwoty zobowiązań w porównaniu z rokiem poprzednim (o 151,4 mln zł, tj. o 88,4%), co było m.in. skutkiem spłaty części zobowiązań tych jednostek ze środków rezerw celowych.

2. Zadłużenie zagraniczne Skarbu Państwa (wg kryterium miejsca emisji, wg nominału) na koniec roku 2004 wyniosło 111.201,7 mln zł, co stanowiło spadek w stosunku do stanu na koniec 2003 r. o 16.576,2 mln zł, tj. o 13,0%. Głównie znaczenie dla obniżenia się zadłużenia zagranicznego wyrażonego w PLN miała przede wszystkim zmiana kursu złotego do euro, który na koniec grudnia 2003 r. wynosił 4,72 PLN/EUR natomiast na koniec 2004 r. wyniósł 4,08 PLN/EUR. W wyniku różnic kursowych, stan zadłużenia zagranicznego wyrażony w złotych był niższy na dzień 31 grudnia 2004 r. o 20.053,4 mln zł.

W 2004 r. zadłużenie zagraniczne Skarbu Państwa wyrażone w euro wzrosło o 173,2 mln EUR, tj. o 0,6% i wyniosło 27.262 mln EUR. Zadłużenie z tytułu skarbowych papierów wartościowych wzrosło o 2.496,2 mln EUR, natomiast dług z tytułu zaciągniętych kredytów zmniejszył się o 2.323 mln EUR.

W ocenie NIK na pozytywną ocenę zasługuje w szczególności wyemitowanie w 2004 r. 30-letnich obligacji zagranicznych nominowanych w jenach japońskich na łączną kwotę 23,6 mld JPY. Ponadto NIK pozytywnie ocenia dokonanie przedterminowej spłaty części kredytów zagranicznych (w tym kredytów „poolowych” z Banku Światowego), których oprocentowanie odbiegało od stóp rynkowych lub ich wykup był uzasadniony ekonomicznie.

3. Potencjalne zobowiązania Skarbu Państwa z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń na koniec 2004 roku wynosiły 29.433 mln zł i w porównaniu z 2003 r. uległy zmniejszeniu o 636 mln zł, tj. o 2,1%.

Kwota potencjalnych zobowiązań z tytułu gwarancji spłaty kredytów zagranicznych wynosiła 13.703 mln zł i była niższa o 1.892 mln zł, tj. o 12,1% w stosunku do 2003 r. Na ich zmniejszenie wpłynęły przede wszystkim spłaty gwarantowanych kredytów w kwocie 1.576 mln zł i zmiany kursów walut, skutkujące spadkiem potencjalnych zobowiązań

o 2.772 mln zł. W 2004 r. zostały udzielone gwarancje kredytów zagranicznych w kwocie 2.536 mln zł.

Natomiast zwiększeniu o 1.256 mln zł uległy potencjalne zobowiązania z tytułu gwarancji i poręczeń spłaty kredytów krajowych. Na dzień 31 grudnia 2004 r. zobowiązania z tego tytułu wyniosły 15.730 mln zł. Wzrost tych zobowiązań był efektem udzielenia nowych poręczeń i gwarancji w kwocie 4.557 mln zł. W 2004 r. nastąpiły spłaty poręczonych kredytów w kwocie 2.803 mln zł oraz zmiany kursów walutowych skutkujące obniżeniem się kwoty poręczonych zobowiązań o 364 mln zł.

Na koniec 2004 r., w porównaniu ze stanem sprzed roku, zmniejszył się udział poręczeń i gwarancji o niskim ryzyku spłaty z 63% do 59%. Zwiększył się natomiast udział poręczonych i gwarantowanych zobowiązań zaliczonych do kategorii podwyższonego ryzyka spłaty (o 4 p.p.) i wysokiego ryzyka spłaty (o 3 p.p.) oraz zobowiązań spłacanych za kredytobiorców. Zdaniem NIK sytuacja ta może spowodować zwiększenie wydatków budżetowych z tego tytułu w latach następnych.

W 2004 r. udzielono 16 nowych poręczeń i gwarancji Skarbu Państwa o wartości 7.093 mln zł. W toku kontroli sprawdzono 5 pozytywnie rozpatrzonych wniosków o udzielenie poręczeń i gwarancji stanowiących kwotowo 55% całości udzielonych w 2004 r. poręczeń i gwarancji. W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości. Decyzje w sprawie ich udzielania były podejmowane po pozytywnej rekomendacji Komisji do spraw Gwarancji i Poręczeń oraz zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy o poręczeniach i gwarancjach (...) i rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie udzielania przez Skarb Państwa poręczeń i gwarancji (...).¹⁰ Poręczenia i gwarancje zostały ukierunkowane jako instrument wsparcia dla sektorów gospodarki znajdujących się w trudnej sytuacji. Wsparcie restrukturyzacji sektorów stocznioowego, hutniczego i PKP S.A., poprzez udzielenie im poręczeń i gwarancji było zgodne z wytycznymi „Średniookresowej strategii udzielania gwarancji i poręczeń Skarbu Państwa do 2010 roku”¹¹. Wykorzystanie limitu poręczeń i gwarancji SP na 2004 r. ustalonego w ustawie budżetowej na kwotę 17.000 mln zł, wyniosło 34%.

¹⁰ Ustawa z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne (Dz.U. z 2003 r., Nr 174, poz. 1689) i rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 20 lipca 2004 r. w sprawie udzielania przez Skarb Państwa poręczeń i gwarancji oraz opłaty prowizyjnej od poręczeń i gwarancji (Dz.U. Nr 170, poz. 1786).

¹¹ „Średniookresowa strategia udzielania gwarancji i poręczeń Skarbu Państwa do 2010 roku”, została przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 10 czerwca 2003 r.

VIII. Należności Skarbu Państwa

W ramach kontroli wykonania budżetu państwa w roku 2004 w części 98, objęto badaniem należności Skarbu Państwa o łącznej wartości 16,8 mld zł na dzień 31 grudnia 2004 r. Wśród tytułów objętych kontrolą, największy udział w badanej kwocie miały należności z tytułu przejściowego wykupu odsetek od kredytów mieszkaniowych (45,6%), udzielonych kredytów zagranicznych (26,5%) oraz poręczeń i gwarancji (9,6%).

Stan należności Skarbu Państwa z tytułu przejściowego wykupienia ze środków budżetu państwa odsetek od kredytów mieszkaniowych wynosił na koniec 2004 r. 7,65 mld zł i był niższy od stanu sprzed roku o 163,4 mln zł tj. o 2,1%. Spadek należności był wynikiem spłat dokonanych przez kredytobiorców w kwocie 119,2 mln zł, umorzenia zadłużenia kredytobiorców na kwotę 248 mln zł¹² oraz korekty rozliczeń w wysokości 7 mln zł. Zwiększającą na wielkość należności z tego tytułu wpłynął w 2004 r. wykup odsetek w kwocie 201 mln zł oraz oprocentowanie przejściowo wykupionych odsetek podlegające skapitalizowaniu na koniec roku w kwocie 9,8 mln zł.

Należności Skarbu Państwa z tytułu udzielonych kredytów zagranicznych wyniosły na koniec 2004 r. - 4,4 mld zł i były niższe od należności z tego tytułu na koniec roku 2003 o 938,9 mln zł, tj. o 17,4%. Spośród należności bieżących obsługiwane są kredyty udzielone przez Polskę Jemenowi, Algierii, ChRL, Wietnamowi, Angoli i Indonezji. Całość należności zaległych Polski nie jest obsługiwana przez dłużników. Działania podjęte przez Ministerstwo Finansów w celu odzyskania należności zaległych nie doprowadziły do uzyskania przychodów. W 2004 r. jedynie z Syrią podpisano umowę w sprawie spłaty i restrukturyzacji zadłużenia. Umowa przewiduje, że po spłacie 27,1 mln USD, tj. 10,4% zadłużenia, pozostała kwota zostanie umorzona. Ponadto, w 2004 r. nastąpiło rozliczenia zadłużenia Etiopii, poprzez wykupienie zadłużenia w wysokości 10,8 mln USD za kwotę 2,0 mln USD z przeznaczeniem tych środków na zakup nieruchomości na terenie Etiopii.

Należności Skarbu Państwa z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń na koniec 2004 r. wyniosły 1.619 mln zł. W porównaniu ze stanem na koniec grudnia 2003 roku zmniejszyły się one o 339 mln zł, w tym z tytułu gwarantowanych kredytów zagranicznych o 62 mln zł¹³ oraz

¹² Decyzje o umorzeniu zadłużenia kredytobiorców z tytułu przejściowego wykupienia odsetek podejmują banki na podstawie art. 6 ust. 3, art. 10 i art. 11 ust. 3 i 6 ustawy z dnia 30 listopada 1995 r. o pomocy Państwa w spłacie niektórych kredytów mieszkaniowych (...) (tj. Dz. U. z 2003 r. Nr 119, poz. 1115 ze zm.).

¹³ Na zmniejszenie wpłynęło całkowite rozliczenie należności SP wobec Polskich Hut Stali Oddział Huta Katowice S.A w kwocie 93,7 mln zł w wyniku sprzedaży wierzytelności spółce LNM Holdings N.V. Na zwiększenie wpływ miały spłaty kredytów dokonane przez SP za kredytobiorców (23 mln zł) i naliczenie odsetek bieżących i ustawowych (8,4 mln zł).

z tytułu poręczonych i gwarantowanych kredytów krajowych o 276 mln zł.¹⁴ Należności zaległe na koniec 2004 r. wyniosły 1.250 mln zł i stanowiły 77% całości należności z tego tytułu, podczas gdy w 2003 r. ten udział wynosił 88%.

NIK pozytywnie ocenia działania windykacyjne podejmowane w 2004 r. przez Ministerstwo Finansów w celu odzyskania kwot wydatkowanych przez Skarb Państwa z tytułu udzielonych i zrealizowanych umów poręczeń i gwarancji. W wyniku tych działań osiągnięto dochody w wysokości 120,8 mln zł, tj. o 31,3% więcej niż w 2003 r. Minister Finansów podjął szereg działań zmierzających do odzyskania należności, w tym przede wszystkim angażował się w procesy restrukturyzacyjne przedsiębiorstw oraz negocjował sposoby uregulowania ciążącego na nich zadłużenia. Podjęte działania windykacyjne były przeprowadzone zgodnie z trybem i warunkami określonymi w rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie warunków i trybu sprzedaży wierzytelności Skarbu Państwa z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji¹⁵.

Wśród należności Skarbu Państwa występują m. in. należności z tytułu spłaty kredytów MBI w kwocie 8,3 mln zł i od Rosji z tytułu Porozumienia Generalnego w kwocie 17,2 mln zł. Należności te praktycznie nie są obsługiwane w związku z upadłością dłużników (np. Mera-Błonie, Krywałd-ERG, Metalchem), wykreśleniem z rejestru przedsiębiorstw (Spomasz Wronki, Przedsiębiorstwo Państwowe Stocznia Odra) lub zakończeniem działalności (6 z 9 przedsiębiorstw - kooperantów byłego Handlomoru). Zdaniem NIK wierzytelności, których odzyskanie jest niemożliwe powinny zostać umorzone lub w inny sposób spisane z ewidencji.

Należności Skarbu Państwa z tytułu pożyczek udzielonych kasom chorych na koniec grudnia 2004 r. wyniosły 723,7 mln zł, w tym odsetki 2,1 mln zł. Zmniejszenie stanu należności nastąpiło w wyniku spłaty w 2004 r. przez NFZ kwoty 101 mln zł, w tym z tytułu kapitału 100 mln zł.

Przekazując Panu Ministrowi powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń opisanych w protokole kontroli, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o podjęcie działań zapewniających:

1. Zakończenie prac związanych z wprowadzaniem nowego systemu obsługi budżetu państwa w 2005 r.

¹⁴ Na zmniejszenie należności w 2004 r. wpłynęły spłaty należności przez dłużników (75,5 mln zł), zamiana wierzytelności na akcje (267,8 mln zł), zakończenie procesu upadłościowego (22,9 mln zł); na zwiększenie wpływ miały spłaty kredytów dokonane przez SP za kredytobiorców (15,4 mln zł), naliczenie odsetek bieżących i ustawowych (74,9 mln zł).

¹⁵ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 17 lutego 2004 r. w sprawie warunków i trybu sprzedaży wierzytelności Skarbu Państwa z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji, zamiany tych wierzytelności na akcje (udziały), rozłożenia ich spłaty na raty oraz umorzenia wierzytelności na akcje, rozłożenia ich spłaty na raty oraz umorzenia wierzytelności w całości lub w części (Dz.U. 2004 Nr 26, poz. 1468).

2. Wprowadzenie w 2005 r. szczególnych zasad rachunkowości dla budżetu państwa oraz planu kont dla części 98 budżetu państwa.
3. Rozwiązanie kwestii należności Skarbu Państwa z tytułu spłaty kredytów z MBI i Porozumienia Generalnego w odniesieniu do przedsiębiorstw wykreślonych z ewidencji i nieprowadzących działalności.

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, prosi Pana Ministra o informację o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczyn niepodjęcia takich działań, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 i 2 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu Ministrowi prawo zgłoszenia na piśmie do Kolegium Najwyższej Izby Kontroli umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały Kolegium NIK.

z powrotem
J.K.